

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ  
[www.philosophical-research.org](http://www.philosophical-research.org)

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ  
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Λ. ΠΙΕΡΡΗΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2017- 2018

ΚΥΚΛΟΣ ΛΑ΄

**ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΤΡΩΝ**

Κοσμοϊστορικές Έρευνες στον Ομφαλό της Γης.  
Ελληνισμός, Ευρώπη και η «καθ' ημάς» Ανατολή:  
Συγκριτικές Μελέτες Τριών Πολιτισμών

10<sup>η</sup>

**Πέμπτη, 15 Φεβρουαρίου 2018**

*Frühgriechische Jünglingsstatuen: ein grosses und feierliches, ein befreiendes und beglückendes Wort tönt aus ihnen über die Jahrtausende zu uns herüber; ein reiner und starker Klang, der gesundet und erfrischt; wer ihn einmal in sich aufgenommen hat, bleibt für immer von ihm berührt, befeuert, verwandelt.*

*Das Wort erscheint vielfach abgewandelt, erneuert, durchgeformt und bleibt doch durch ein und ein halbes Jahrhundert dasselbe; vom mittleren siebenten bis zum frühen fünften erheben sich in den griechischen Heiligtümern und Gräberstätten diese Jünglingsstatuen einheitlichen Gepräges: nackt, mit vorgesetztem linken Bein aufrecht dastehend, die Arme gesenkt oder nur zum Halten eines Gegenstandes angehoben, die Körper ohne Gegenbewegung geradeaus gerichtet, bei äusserster Unbewegtheit von stärkster innere Bewegtheit erfüllt, auch das Haupt ohne Drehung und Neigung, aber mit strahlendem Antlitz und den leuchtenden Blick frei versprühend, gestalten von ungebrochenem Leben, von tadelloser Schönheit und Brauchbarkeit, echte Träger alter Geistigkeit, aber von morgendlicher Frische des Seelischen durchströmt, göttlich in griechischem und jedem Sinn.*

Ernst Buschor, *Frühgriechische Jünglinge*, p. 5

Το Απόλυτο από-καλύπτεται στις δομές σχέσεων του Κόσμου. Το Είναι ΦΑΙΝΕΤΑΙ, προβάλλεται ως Φαίνεσθαι. Η Αιωνιότητα εικονίζεται ως Χρόνος και η Ουσία ως Γίγνεσθαι.

Τον Ελληνισμό συνιστά το Δωρικό βίωμα κατά τις Μορφές έκφρασής του. Ο Δωρισμός βιώνει την κοσμική ύπαρξη ως έγερση, ως ορμή μηδενίζουσα το μηδέν, ως εγερτήριο άγγελμα και ορμή ανοίγματος στο φως από το σκότος. Το Είναι προβάλλεται στο Φαίνεσθαι και ο

**Κόσμος του γίγνεσθαι χρειάζεται ένα πλέγμα Αξόνων για να ΣΤΑΘΕΙ πάνω από το Μηδέν. Ένα σύστημα σχέσεων συνέχει την κοσμική ύπαρξη και η δομή αυτού του συστήματος αρθρώνεται περί άξονες που ανέχουν το γίγνεσθαι ως φαινομένη ουσία. Το Είναι βιώνεται ως ΙΣΤΑΣΘΑΙ.**

**Το Ανίστασθαι είναι Δωρικό βίωμα.** Ο Κόσμος υπάρχει ιστάμενος και στροβιλιζόμενος περί άξονα, τα όρη και τα φυτά ίστανται αξονικά, ο φαλλός (πανίσχυρο αρχέγονο σύμβολο δημιουργικής δύναμης) ίσταται χωρίς σκελετό όταν είναι ενεργός, και πίπτει αδρανής.

[φησί δ' Αριστοτέλης ἐν τῷ περὶ τῶν Πυθαγορείων [διόρθωση του Diels από το χειρογραφικό " περὶ τῶν κυάμων", Fr. 180 Rose] παραγγέλλειν αὐτὸν ἀπέχεσθαι τῶν κυάμων ἥτοι ὅτι αἰδοίοις εἰσὶν ὅμοιοι, <ἀγόναντον γὰρ μόνον>, ἢ ὅτι Αἰδου πύλαις, [ἀγόναντον γὰρ μόνον], ἢ ὅτι φθείρει, ἢ ὅτι τῇ τοῦ ὅλου φύσει ὅμοιον, ... Διογένης Λαέρτιος, Βίοι Φιλοσόφων, Η, 34. Ο βλαστός των κυάμων είναι αγόναντος, χωρίς γόνανα και κόμβους αρθρωτικούς του στελέχους, και κατά τούτο ὅμοιος προς το ανδρικό αἰδοίον, τον φαλλό που ίσταται εγειρόμενος ανάρθρωτος.

Για την απαγόρευση σχετικά με τους κυάμους, η Ορφική αιτία ήταν:

*ἴσόν τοι κυάμους τε φαγεῖν κεφαλὰς τε τοκήων*

(OF 291 Kern = Fr. 5, H. Thesleff, *The Pythagorean Texts*, p. 159.10-14)

διὰ τὸ

*ψυχῆς αἰζηῶν βάσιν ἔμμεναι ἢ δ' ἀναβαθμόν*

*ἐξ Αἰδαο δόμων, ὅταν αὐγὰς εἰσανίωσιν.*

Σχόλια Τ εις *Ιλιάδα* N 589; Fr. 6, *op. cit.* p. 159.16-20).

Κεφαλή των γονέων εν προκειμένω είναι η βάλανος του φαλλού. "τούρεβίνθου 'δραπτόμην" λέγει σε ένα έξοχα άσεμνο crescendo ο Διόνυσος, (Αριστοφάνης, *Βάτραχοι*, 545 Blaydes). Τα Σχόλια εξηγούν, τούρεβίνθου: τοῦ αἰδοίου. Cf. Ησύχιος s.v. ἐρέβινθος. – Ερωτά ο Δικαιοπόλις τό εις χοιρίον εσκευασμένο κοράσιο του Μεγαρέως (χοῖρος, και το γυναικεῖο αἰδοῖον), "τρώγοις ἄν ἐρεβίνθους;". Ερμηνεύουν τα Σχόλια: ἔπαιξε πρὸς τὸ αἰδοῖον τοῦ ἀνδρός, ἐπεὶ καὶ ἐρέβινθον αὐτὸ

καλοῦσι. (Αριστοφάνης, *Αχαρνής*, 801). - Δια την ομοιότητα της κεφαλής του φαλλού προς τον ερέβινθον.

Ο κύαμος συμβολίζει το αιδόιον από το οποίο εξέρχεται η σπερματική αιτία της γέννησης. Την θήλεια γονιμότητα αντικαθιστά και στα Ορφικά η ανδρεία σπορά. Το ψυχοποιόν δε πνεύμα διέρχεται δια του ανδρείου μορίου].

**Έχω εξιχνιάσει την οδό και την αλήθεια και την ζωή του Ελληνισμού, από τον Οδηγητήρα Φαλλό των Δωρικών νεαρωδών ρωμαλέων ορδών των ορέων (Διευχίδας Fr. 2a, 2b – με τις δικές μου διορθώσεις – Απόλλων Αγυιεύς) στον φοβερό πολεμικό παρθένο Αμυκλαίο Απόλλωνα (cf. Παυσανίας III, 18, 10 – 19, 5, esp. 19, 1- 3, και τις σχετικές φιλολογικές και αρχαιολογικές μελέτες μου), και από τον πρωθήβη μαχητή στον αθλητή άγαλμα της τελειότητας.**

**Το Δωρικό βίωμα του ίστασθαι επί του μηδενός, του ισχύοντος εις ύπαρξιακή διέγερση, του εγειρόμενου και ανιστάμενου ετελειώθη την οικεία ολοκλήρωση στις Μορφές του Κάλλους. Το φαίνεσθαι του Είναι ως ίστασθαι εν κάλλει πραγματώθηκε σε τρεις καθοριστικές νοηματοδοτικές αρχές-μορφές του Ελληνισμού, στην γυμνική και γυμναστική σωματική τελειότητα, στον οπλίτη της στάδην μάχης και στον κίονα. Και επί τέλους ανεδύθη η υπερτελής μορφή του Κούρου, υπέρτατο δεδομένο και ενοποιούν νόημα του Ελληνισμού, η ιδέα αυτή του Κάλλους σε αισθητή μορφή.**

[Για το νόημα της ιστάμενης πλαστικής φιγούρας στον κλασσικό Ελληνισμό, παραβάλετε κυρίως E. Buschor, *Vom Sinn der Griechischen Standbilder*, και *Frühgriechische Jünglinge*; και για αντίστιξη, τι σημαίνουν μερικές δεκαετίες σε μια Εποχή Μεταβολών, δείτε H. G. Niemeyer, *SĒMATA. Über den Sinn griechischer Standbilder*, (cf. esp. Forschungsgeschichte, pp. 40-46)].

\*\*\*

Υπάρχουν πολιτισμικές ενότητες συνέχειας και υπάρχουν εποχές μέσα τους, Άνοιξη, Θέρος, Φθινόπωρο, Χειμώνας. Στην συνάντησή μας αυτήν την Πέμπτη, θα συγκρίνω και αντιπαραθέσω ουσιώδη χαρακτηριστικά φαινόμενα του Έαρος των τριών πολιτισμών που μελετάμε φέτος. Την Δωρική λυρική ποίηση του κλασσικού Ελληνισμού, την θεολογία του Λόγου στον Βυζαντινό πολιτισμό και τον Υψηλό Σχολαστικισμό του Ευρωπαϊκού.

Εν συνεχεία, θα προχωρήσω στην ανάλυση ενός ιδιαίτερου φαινομένου. Προς το τέλος της Άνοιξης, μετά την ανθινή φαντασμαγορία της, επέρχεται ένα σχετικό «κλείσιμο», ανεπαίσθητο και ακαταπερίληπτο ει μη μόνον δι' ενός κάποιου κόρου της οργώσης υμνολογίας του λουλουδιαστού κάλλους, που σφίγγει το άνοιγμα εις την επερχόμενη ωρίμανση της καρποφορίας, που κλείνει τον ανθό εις καρπό. Το ίδιο παρατηρείται και στις πολιτισμικές εποχές.

Θα διεισδύσουμε λοιπόν σε αυτές τις εσχατοανοιξιάτικες συνοφρυώσεις των τριών πολιτισμών. Τα Πυθαγόρεια και Ορφικά του Ελληνισμού, την Ισλαμική επανάσταση και την Εικονομαχία στον πολιτισμό της Καθ' ημάς Ανατολής, τους Καθαρούς (Albigenses) αφ' ενός, την Μεταρρύθμιση και Αντιμεταρρύθμιση αφ' ετέρου στο Ευρωπαϊκό σύστημα.

Ο θεματικός τίτλος της ομιλίας μου είναι αναλυτικός:

### *Εαρινές Συμφωνίες...*

*Μέλος, Δόγμα, Σχολαστικισμός – Ανοίξεις των Τριών Πολιτισμών*

*(7<sup>ος</sup> αι.- αρχές 5<sup>ου</sup> αι. π.Χ. / 313 – 9<sup>ος</sup> αι. μ.Χ. / 11<sup>ος</sup> – 15<sup>ος</sup> αι. μ.Χ.)*

*... και Υστεροεαρινές Αυστηρότητες*

*Πυθαγορισμός και Ορφισμός, Ισλάμ και Εικονομαχία,*

*Μεταρρύθμιση και Αντιμεταρρύθμιση*

*(τέλος 6<sup>ου</sup> – αρχή 5<sup>ου</sup> αι. π.Χ. / 7<sup>ος</sup> – 8<sup>ος</sup> αι. μ. Χ. / 16<sup>ος</sup> – 17<sup>ος</sup> αι. μ. Χ.)*

**\*\*\***

**Η ομιλία θα γίνει την Πέμπτη 15 Φεβρουαρίου, 8.30 το βράδυ, στην Αίθουσα Διαλέξεων του Μεγάρου Λόγου και Τέχνης (2<sup>ος</sup> όροφος, Πλατεία Γεωργίου Α').**

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Μετά την ομιλία θα υπάρξει χρόνος για συζήτηση.